سەرنگوونی کۆماری ئیسلامی و ڕۆڵی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران

نووسینی: کۆرشی مودەڕیسی

وەرگێڕان و نووسینی پێشەکی:

سالار ڕەشید

2004 .11.21

پێشەکییەك لەلایەن وەرگێڕەوە

ئەم بەڵگەنامەیەی لێرەدا دەیخوێننەوە, نووسراوە و تەرحی "کۆرشی مودەڕیسی"یە, لە 24 ئابی 2002دا نووسیویەتی, تاوەکوو هەیئەتی هەمیشەیی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران لێی بکۆڵێتەوە, پەسەندی بکات و کاری پێ بکات. ئەم تەرحە یەکێکە لە گرنگترین ئەو بەڵگەنامانەی کە قسەوباس و ڕەخنەی زۆر و دەیان نووسراوەی بەدوای خۆیدا هێنا و لەپاڵ چەندین مەسەلەی تردا, بووە مایەی هێنانەکایەوەی سەرەتایەکی ئاشکرا لە ناکۆکی و خیلاف و دەستەبەندی, سەرئەنجامەکەی بە پارچەبوونی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران گەییشت. دواتریش, پاش ئەوەی بەڵگەنامەکان خرانە بەردەستی هەموان, دیسانەوە لە زۆر نووسین, کۆڕ و سیمیناردا باسی هاتووە و زۆر جاریش بە مەبەست, وەیان بۆ ئیشتیهای نەفس بەجۆرێکی تر باسی لێ کراوە, هەندێک جاریش نکۆڵی لەوە کراوە کە شتی وا وترابێت. بۆیە وەرگێڕانی ئەم بەڵگەنامەیە بۆ زمانی کوردی, نەک هەر پێویستە, بەڵکوو واجبیشە.

هەندێک ئەڵێن, کۆرش باسی ئەنجومەنی بنیاتنەران و حەجەریان و دووی خوردادییەکانی هەر نەکردووە, هەندێکی تریش ئەڵێن, ئەمە چییە لەسەر چوار دەستەواژە ئەم هەمووە هەرایە ئەکەن. کەسانێکی تر دێن و ئەڵێن ئەمە باسێک بووە هی دوو ساڵ پێش ئیستا, بۆ ئێستا زیندوو کرایەوە, وەیان ئەڵێن ئەمە تەنها ڕەشنووسێک بووە و هیچی تر, وەیان ئەڵێن کۆرش هاتووە لەسەر هەمان قسەکانی مەنسور حیکمەت مەسەلە هەنووکەییەکانی وردتر کردۆتەوە وەیان بە ئەنجامگیری عەمەلی گەیاندووە. کەسانێکی تر دێن و ئەڵێن, باشە حەمیدی تەقوایی کاتی خۆی, تەنها چەند تێبینییەکی لەسەر ئەم تێزانە هەبوو, نەک ڕەخنە و ڕتکردنەوەی, یان بۆچی ئەوکاتە نەی وت, ئەم تەرحە تەرحێکی ڕاسترەوانەیە. کەسانێکی تر ئەڵێن, ئەو تێزانەی کۆرش چ خەوشێکی نییە و لە دەمێکەوە حیزبی

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

كۆمۆنیستی كرێكاریی عێراق بە شێوازێكی لەوجۆرە و بە ڕێنمایی خودی كۆرش حەرەكەت ئەكات.

كەسانێكی تریش ئەڵێن, ئەگەر كۆرش پێش دوو ساڵ ئەم تەرحەی هەبووە, ئەوا بەجیالەوەی لە كاتی خۆیدا مشتومڕی زۆری لەسەر كرا, بەڵام هەتا ئەم دوايييانەش كۆرش هەمان ئەو شتانەی لەژێر پەردەیەكی تر دووبارە كردۆتەوە.

ئەمانە ئەڵێن, ئەم تەرحانە تەرحێكی ڕاسترەوانەیە, دووركەوتنەوەیە لە ستراتیژی حیزب و هەمان تێزی قۆناخبەندی چەپی كۆنە, كە سۆسیالیزمیان هەواڵەی ڕۆژگارێكی نادیار ئەكرد.

كۆرش و لایەنگرانی ئەڵێن باڵی حەمید چەپی دەستەیی, سونەتیی, لاكەوتەن, ناتوانن و نایانەوێت دەسەڵات بگرنە دەست, چونكە ئەمانە تاكتیك و نەخشەكاریان نییە, لەسەر ئەرزی واقیع كار ناكەن, تەنها دروشم بەرز ئەكەنەوە و هەر ئەڵێن شورا و سۆسیالیزم.

بەهەرحاڵ! ئەم بابەت و باسانە لە ژێر تەپوتۆزێكی زۆردایە, ئەمەش تاوانێكی گەورەیە.

بە جیا لەوەی كە تەرح و تێزەكانی كۆرش دروستن یان نا, ڕەخنە و تێبینییەكانی حەمید دروستن یان نا, پێویستە بەڵگەنامەیەكی پایەیی لەم جۆرە لەبەردەستدا بێت و ڕەخنەگەلێكیش كە لەسەری هەیە دیسانەوە لەبەردەستدا بێت, ئەو كاتە گوێ بگرێت لەوەی فلان ڕاسترەوە, فلانی تر چەپی سونەتی! یانی ئەبێ مەسەلەكان ببینەوە سەر ئەسڵی خۆی و هەركەسە لەوێوە حوكمی خۆی بدات.

ئەگەر ئەسڵەكان نادیار, ون, ناڕۆشن بن, حوكمەكانیش بێگومان نادروست ئەبن.

وەرگێڕانی ئەم بەڵگەنامەیە و ئەوانی پێشوو, ئەم ئەرك ومەبەستەی لە ئەستۆ گرتووە.

یەكەمین ڕەخنەیەك كە ئاراستەی ئەم تەرحەی كۆرش كرابێت, نوسراوەیەكی حەمیدی تەقوایە, لە ژێر ناوی « چەند تێبینییەك دەربارەی نووسراوەكەی كۆرش

"سەرنگوونی كۆماری ئیسلامی و ڕۆڵی حیزب»", لە 30 ئابی 2002, یانی پاش 6 ڕۆژ لە نووسینی ئەم تەرحانەی كۆرش نوسراونەتەوە, من لێرەدا چەند كۆپلەی لێ ئەهێنمەوە.

حەمید ئەڵێت:

*"نووسینەكەی كۆرش ئەبێتە سێ بەشەوە, یەكێكیان جەختكرنەوەیە لەسەر ئەركە بنەڕەتییەكانی حیزب « تێكۆشان بۆ بەدیهێنانی سۆسیالیزم, سازماندانی شوراكان, جەماوەریكردنەوەی حیزب و...هتد.» دووەم, ئەگەری ڕەوتی ڕووداوەكان, سێیەم, تەرحی دیاریكراوی حیزب بۆ دەورەی داڕوخان « هەڵوێست لەبەرامبەر دەوڵەتی كاتی و سیناریۆی تێپەڕینی ئاشتییانە». تێبینییەكانی من لە بنچینەدا, ڕووی لەبەشی سێیەمە. هەرچی بەشی یەكەم و دووەمە, تەنها چەند خاڵێكم لە ڕاستای كامڵكردنیدا هەیە...."

*"سەبارەت بەباسی سەلبی_ ئیسپاتی, لایەنێكی مەسەلەكە, هەروەك كۆرش ئەڵێت, دیاریكردنی پرسیارە تەوەرەییەكانە, كە دەكرێت كۆمەڵ لەدەوری بئاڵێت, وەكوو, ئایین, ئاپارتایتی جنسی, بەرابەری ژن و پیاو, بەردباران « رجم», قەساس « سزادانی كەسێك بە هەمان ئەو شتەی كە كردوویەتی_ وەرگێڕ», یاساكانی ئیسلام بە گشتی و ...هتد. ....

بەڵام ئەبێ ئەنجامگیرییەكی تریش لە باسی سەلبی_ ئیسپاتییەوە هەڵبهێنجین, ئەویش جیاوازییەكانی ئێمە لەگەڵ باقی هێزەكانی ئۆپۆزیسۆن, نەتەنها لە ڕووی درووشم, بەرنامە و ئاڵتەرناتیڤی ئیسپاتیمان, بەڵكوو سەبارەت بە نەخێری ئێمە, ناتەبایی و ناڕەزایەتی ئێمە لە دژی ڕژێم و نیزامی كۆماری ئیسلامی لەگەڵ نەخێری باقی هێزەكانی ترە....."

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

*"لە هەموو قەیرانە حکومەتییەکاندا, ڕژێم لە کاتی پاشەکشە و ڕوخاندا, وەکوو دوا چنگەکرێ, بۆ پاراستنی فەرمانڕەوایەتی خۆی, دەستئەکات بە ئاڵوگۆڕێکی نائاسایی لە دەوڵەت کە پێشتر نەی کردووە, وە جۆرێک لە "دەوڵەتی کاتی و نائاسایی" کە سیاسەت نەک ئابووری, فەلسەفەی بوونیەتی, ئەهێنێتە سەر کار. ئەم جۆرە دەوڵەتە کاتییانە, بەشێکن لە پرۆسەی سەرنگوونی و بەتەواوەتی لە دەوڵەتە کاتییەکانی پاش سەرنگوونی, لە ڕوانگەی ڕۆڵیان لە ڕەوتی ڕووداوەکان و ئاستی خۆشخەیاڵی خەڵک و ڕەفتاری خەڵک لە بەرامبەریان جیاوازە. سەرئەنجام, پێویستە سیاسەت و هەڵوێستی ئێمەش لە بەرامبەر ئەو دەوڵەتانە, لە بناغەوە جیاواز بێت.

*"کاتێک کۆرش ئەڵێت, بەسەرنگوونی کۆماری ئیسلامی دەوڵەت ئەکەوێتە دەستی نزیکترین ئەو هێزەی لە ئارا دایە و دواتر نموونەی بەشێکی خودی دەزگای دەوڵەتی و دووی خوردادییەکانی حکومەتی ئەهێنێتەوە, وەک ئەوەی لە هەموان زیاتر شانسی گرتنی دەسەلاّتیان هەیە, بە بڕوای من ئەمانە بەشێکن لە پرۆسەی پاشەکشە و ڕوخان. "

*"تەرحکردنی بەیاننامەی مافە سەرەتاییەکان « یان ناوێکی باشتر», بە ناونیشانی بنەمای دیاریکردنی پەیوەندیمان لەگەڵ دەوڵەتی کاتیی, بەتەواوەتی لەگەڵی دام. "

*"پێویستە ئێمە بە ئاشکرا بڵێین کە, هەر دەوڵەتێک لە دوای کۆماری ئیسلامی دێت, ئەبێ پابەندی ئەم تەرح « تەرحی بەیاننامەی مافە سەرەتاییەکان_وەرگێڕ»ە بێت, ئەگەرنا لە ڕوانگەی ئێمە « و خەڵک»وە هیچ ڕەوایەتیی « شرعیە» ەکی تەنانەت وەکوو دەوڵەتێکی کاتیش نییە و ئەبێ سەرنگوون بێت. "

*"بەشداریکردنی ئێمە لە دەوڵەتی کاتیی « لەگەڵ هێزەکانی تر», نابێت بەشێکی سیناریۆکەی ئێمە بێت و نابێت وەکوو بەشێک لەو سیناریۆیە ڕابگەیەنرێ و تەبلیغ بکرێت. پێویستە ئێمە بڵێین, هەر لەمڕۆوە حیزب, تەواوی هەوڵی خۆی بەکار ئەهێنێت, تاوەکوو خۆی بە دەسەلاّت بگات و کۆماری سۆسیالیستی دابمەزرێنێ....... لە هەمانکاتدا ئەگەر لە دوای داڕوخان حیزب یەکسەر بە دەسەلاّت نەگەییشت, تەرح و سیناریۆی خۆی ڕا ئەگەیەنێت. ڕاگەیاندنی هەر جۆرە دەوڵەتێکی تری پێش کۆماری سۆسیالیستی لەلایەن ئێمەوە « بەناونیشانی بەشێک لە نەخشەکارێک کە ئێمە داهێنەرین و بۆی تێ ئەکۆشین», بەکردەوە و بەناچاری کۆماری سۆسیالیستی ئەخاتە ژێر ڕوناکی خۆیەوە و کۆماری سۆسیالیستی بە قۆناغی دواتر و هەنگاوی دواتر ئەسپێرێ. "

*"لۆژیکی سیاسی تەرحەکەی ئێمە دەبێ ئەوە بێت کە, لە هەلومەرجێکدا, بەجیا لە ئارەزووی ئێمە و سەرباری هەوڵی ئێمە, لە دوای داڕوخان, دەوڵەتێکی تر هاتە سەرکار, ئەمە تەرح و نەخشەکاری ئێمەیە, بۆ دیاریکردنی پەیوەندیمان بە دەوڵەت و گەییشتن بە حکومەتی خوازیاری خەڵک بە شێوەیەکی ئاشتییانە. بێگومان ئەگەر بە کردەوە, هاوسەنگی هێزی واقیعی, ئەو توانایە بە ئێمە بدات کە لە دەوڵەتی کاتی بەشداری بکەین, ئەوا پێشوازی لێ ئەکەین و هەوڵ ئەدەین کە لە سەرەوەش ئامانجەکانمان بۆ پێشەوە ببەین, بەلاّم ئەمە ناتوانێت و نابێت بەشێک لە تەبلیغات و کەمپینی ئێمە لە نەخشەکاری حیزب پێک بهێنێت. تەرحی بەیاننامە بە ناونیشانی بەڵگەنامەیەک بۆ دامەزراندنی دوڵەتێکی هاوبەش لەگەڵ هێزەکانی تر و یان وەکوو پێشمەرجێک بۆ بەشداریکردنمان لە دەوڵەتی کاتی و یان وەکوو بنەمایەک بۆ کاری هاوبەش بۆ گەییشتن بە دەوڵەتێکی لەو جۆرە و هتد. بە تەواوی هەڵەیە و بەکردەوە, بە ئاراستەی پێچەوانەی ئامانجی تەرحەکە کار ئەکات. "

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

*"سەبارەت بە ئەنجومەنی بنیاتنەران، گرفتی بنەڕەتی ئەوەیە کە یەکەم، ئەنجومەنی بنیاتنەران بە ئاکار « تقلید»ی ئێمەوە پەیوەست نییە و دووەم، بە تایبەت ئەمڕۆ، لەلایەن پرۆ ڕۆژئاواییەکان و موجاهیدینەوە تەرح کراوە."

*"پێشنیاری من بە دیاریکراوی، تەرحکردنی کۆبوونەوەی نوێنەرانی شوراکانی خەڵکە، بەناونیشانی ئۆرگانێک کە دەسەڵاتی دیاریکردنی جۆری حکومەتی خوازیاری خەڵکی هەبێت. یانی لەجیاتی ئەنجومەنی بنیاتنەران کە کۆڕش تەرحی کردووە."

*"ئەوە ڕاستە کە ئەمڕۆ شوراکان لە ئارادا نین، بەڵام یەکەم، شانە هەڵبژێراوەکانی ئەنجومەنی بنیاتنەران « و هەر ئۆرگانێکی ترا»یش لە ئارادا نییە، دووەم، ئێمە ئەم تەرحەمان بۆ دوای داڕووخانە، لە هەلومەرجێکدا کە ئازادییە سیاسییەکان لەسەر بنچینەی بەیاننامەکەی ئێمە_ تەنانەت بەو ڕادەیەش نەبێت کە لە بەیاننامەکەدا باسی کراوە، بەڵکوو تا ڕادەی لاوازبوونی دوفاکتۆی ئۆرگانە پۆلیسییەکانیش بێت_ لە کۆمەڵگادا لە ئارادایە و ئێمە ئەتوانین لەو دەورەیەدا شوراکان پێک بهێنین."

*"سەبارەت بە ڕیفراندۆمیش سەرباری گرفتەکانی سەرەوە، من پێم وایە لەباری پرانسیپەوە، پێویست ناکات تەرح بکرێت. پێویست ناکات هەر لە ئێستاوە ئێمە هەنگاوی سێیەم « لە پاش دەوڵەتی کاتی و دامەزراندنی مەرجەعێک بۆ دیاریکردنی نیزام» دیاری بکەین. لەڕوانگەی لۆژیکی سیاسییەوە هیچ شتێکی زیاد ناخاتە سەر تەرحەکە، بەڵام زیانی ئەوەیە کە، ئێمە بە باسی ڕیفراندۆم کە ئەمڕۆ لەلایەن پادشاییخوازان « سەلتەنەت تەڵەبان»ەوە تەرح ئەکرێت و ئێمە دژایەتی توندمان لەگەڵیاندا هەیە، وەکوو هاوئاراستەی یەکتر دەر ئەکەوین و ناکۆکییەکەمان لەوەدا ئەمێنێتەوە کە کاتی ڕیفراندۆم کەی بێت."

*"خاڵێکی لەوە گرنگتر ئەوەیە کە، ڕیفراندۆم لە بنچینەدا ڕێگایەک نییە بۆ دیاریکردنی نیزامی حکومەتی و تەنانەت دەوڵەت و کابینەش، لە مێژوودا شتی لەوجۆرە ڕووی نەداوە، کە نیزامی حکومەتیی و دەوڵەتیی بە ڕیفراندۆم یەکلا بکرێتەوە. لەباری یاساییشەوە ڕیفراندۆم هەر بۆ مەسەلەیەک ئەنجام دراوە کە بە وەڵامی بەڵێ وەیان نەخێر یەکلا بێتەوە نەک جۆری حکومەت_ وەیان شێوەی حکومەت_ کە ڕەنگە گەلێک ئاڵتەرناتیف تەرح بکرێت. ئەمە جێگایەکی ڕەخنەی ئێمە بووە لە پادشاییخوازان، کە ڕووی خۆشمان ئەگرێتەوە. بە ڕای من، پێویستە ڕیفراندۆم لە تەرحەکەدا لا ببرێ، بەتایبەت بە تەرحکردنی کۆبوونەوەی نوێنەرانی شوراکان، ڕیفراندۆم بەتەواوەتی زیادەیە."

*"جێبەجێبوونی بەیاننامەکە، تەنها ڕێگایەکی ئاشتیخوازانەیە، بۆ هاتنەسەرکاری دەوڵەتی خوازیاری خەڵک. بەیاننامەکە ئەوە مسۆگەر ئەکات کە، لە هەلومەرجێکی دیموکراتیکدا، هێز و حیزبەکان ئاڵتەرناتیڤی خۆیان تەبلیغ بکەن و بانگەوازی بۆ بکەن. ئەم ئاڵتەرناتیڤە لە ڕوانگەی ئێمەوە، کۆماری سۆسیالیستییە. ئێمە دڵنیاین کە، لە کەشوهەوایەکی ئازاد و دیموکراتیکدا، خەڵکی ئاڵتەرناتیڤی ئێمە پەسەند ئەکات."

*"....سیناریۆی ئێمە « بەیاننامە + کۆبوونەوەی شۆراکان»ە....."

ئەوەی پێشا دەقی چەپکێک لە ڕەخنەکانی یەکێک لە ڕەخنەگرانی کۆڕش، یانی حەمیدی تەقوایی بوو، کە فرسەت بە خوێنەر ئەدات ڕوانگە و تەرح و تێزەکان، وەک خۆیی و بەبێ ڕوتووش ببینێ.

کەواتە بەدەر لەوەی کە کام یەک لەم دوانە و لە لایەنگرانیان ڕوانگە و میتۆد و نەخشە و تەرحیان دروستە یان نا، مەسەلەکە ئەوەیە کە، ئەگەر کۆڕش تەرحێکی هەبووە بۆ سەردەمی داڕوخانی حکومەتی کۆماری ئیسلامیی ئێران، ئەوا یەکسەر و

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

پاش 6 ڕۆژ حەمید وەڵامی داوەتەوە و قسەی هەبووە, هەرکەسێکیش ئەگەر بە وردی سەرنج بدات تێ ئەگات کە وەڵام و قسەکانیش هەروا چەند تێبینی و سەرنجێک نەبووە, بەڵکوو دوو بۆچوون و دوو میتۆدی بە تەواوەتی لێک جیاواز و پێچەوانەن. دیارە ئەوەندەی کە بە بنەما گشتییەکان و شیکردنەوەی ڕەوتی ڕووداوەکانەوە پەیوەستە, ناکۆکی و خیلافێکیان نییە و ئەکرێ بڵێین ئێستاش لەو ڕووە خیلافێکیان نییە. بەڵام خیلافەکە لە بەشی سێیەمی باسەکەدایە. هەروەها مەسەلەکە ئەوەش نییە کە گوایە کۆڕش تەرحی هەیە و حەمید نییەتی, وەیان حەمید هەر ئەڵێ سۆسیالیزم و هیچی تر, یانی حەمید تاکتیک و نەخشەی بۆ سەردەمی داڕوخان نییە و تەنها دروشم ئەڵێتەوە, وەیان حەمید ئەوە بە نادروست ئەزانێ کە حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی, بەشداری پێکهێنانی دەوڵەتی کاتی لەگەڵ هێزەکانی تری ئۆپۆزیسۆندا بکات و ...هتد. خوێنەر ئەتوانێ ئەم تێزانەی کۆڕش بخوێنێتەوە و پاشان لەگەڵ چەپکێک لە قسەکانی حەمید کە دەقەکەیمان وەرگێڕاوەتە سەر زمانی کوردی بەراورد بکات, تاوەکوو بەو ئەنجامگیرییانە بگات. دوای ئەوەی خوێنەر هەردوو تەرح و میتۆدی کەوتە چنگ, ئیتر ئەو کاتە بە هوشیارییەوە ئەتوانێ قسەی خۆی بکات.

ئەوانەی ئەڵێن, ئەمە چوار دەستەواژەیە, بۆ ئەم هەموو هەرایەی لەسەر ئەکرێت, مانای وایە ئەمانیش پێیان وایە کە ئەم دەستەواژانە نادروستە, بەڵام دروست نییە ڕەخنەی لێ بگری, وەیان ئەوەندە پێی لەسەر دا بگری. ئایا ئەم ڕوانگەیە کۆمۆنیستییە؟ ئایا نەک چوار دەستەواژە بەڵکوو یەک دەستەواژەش وەکوو دیکتاتۆری پرۆلیتاری, وەکوو دیموکراسی, وەکوو حیزبی خەڵک, کۆمۆنیزم سەرەوخوار ناکاتەوە؟ ئایا مارکس کە ڕەخنەی لەبەرنامەی گۆتا گرت, حیسابی بۆ دانەبەدانەی دەستەواژەکانی نە ئەکرد؟

ئێستا پرسیار ئەوەیە, ئایا نادروستە لە ئێستاوە هەلومەرجی ئایندە و ئەگەری ئاڵوگۆڕ و ڕەوتی ڕوداوەکان و پێشهاتەکان لێک بدەیتەوە؟ وەیان نەخێر نادروست

نییە و پێویستە, بەڵام لەبەرامبەریدا چ سیاسەتێک ئەگریتە بەر, ئەوە گرنگە؟ ئایا ئەشێت, کۆمۆنیستەکان لە حکومەتێکدا بەشداری بکەن, کە حکومەتی کرێکاری نەبێت؟ ئایا چاکتر نییە کە ئەگەر بکرێ, جگە لە خوارەوە, لەسەرەوەش کار بۆ ستراتیژی خۆت بکەیت؟ چ پێودانگێک بڕیاردەرە, بۆ بەشداریکردن وەیان نەکردن؟

ئایا ئەوە ڕاستە کە لینینیش لەسەردەمی خۆیدا کارێکی لەم جۆرەی کۆڕشی کردووە؟ "بابەتەکانی نیسان" کە نوسراوەی لینینە و تایبەتە بەوهەلومەرجە و بە شۆڕشی نیسانەوە, باسێکی لەو جۆرەی تیا بەدی ئەکرێت؟ ئەی مەنسور حیکمەت کاری لەو جۆرەی بۆ نەکرد؟ دەسەڵاتی سیاسی یەکێک لە دەستەواژە تەوەرەیی و زۆر گرنگەکانی سیستەمی فیکری ئەو بیرمەندەیە, ئەگەر مەسەلە وردکرنەوەیە, بۆچی خۆی ئەم کارە گرنگەی ئەنجام نەدا؟ بۆچی کۆڕش لەسەردەمی خودی مەنسور ئەم تەرحەی نەخستە ڕوو؟

ئەگەر ئەم تەرحە نەبێت, چ تەرحێکی تر بۆ ئەمە ئاڵتەرناتیڤە؟ کۆڕش ئەڵێت, خۆزگە تەرحێکی باشتر هەبوایە, وەیان ئەڵێت لە هیچ باشترە! ئایا لەپاش تێپەڕبوونی دوو ساڵ بەسەر ئەم تەرحە و دووپارچەبوونی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران, کۆڕشی مودەڕیسی لەبارەیەوە چی ئەڵێت؟ لەو چاوپێکەوتنانەی ئەم دواییەی, کە دێتە سەر باسی ئەو تێزانە, ڕەخنەیەکیان ئاراستە ناکات, ئایا هەتا ئێستاش هەر پێی وایە کە دروستن؟ وەیان نەخێر ڕەخنەی هەیە لە بارەیانەوە, وەیان هەر ڕەتیان ئەکاتەوە؟ لە شوێنێدا ئەم کارەی کردووە؟ ئەگەر ئەو کاتە تەرحێکی باشتر لەوەی پێ نەبوو, ئایا ئێستا, ئاڵتەرناتیڤێکی هەیە؟

لەپاش ئەم تەرحە و ئەم بێنەوبەردانە, کۆڕش بووە لیدەری حیزب, لەو دەورەیەدا حیزب کاری گەورە و گرنگی ئەنجام دا و ڕۆزامەندی بەرچاوی لە حیزبدا بەدەست هێنا, بە خودی ڕۆزامەندی حەمیدیشەوە! ئایا ئەمە چۆن لێک ئەدرێتەوە, لە کاتێکدا ئەگەر کۆڕش نەزەراتی ڕاسترەوانەی هەبوویێت؟ ئایا

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

مەسەلەکە ئەوەیە کە بەپێی نەزەرانی خۆی کاری نەکردووە و بەپێی سیاسەت و بڕیارنامەی پەسەندکراو و فەرمیی حیزب کاری کردووە؟ ئایا ئەکرێ بڵێین کە, کۆرش بۆ ماوەیەک وەیان بەتەواوەتی, وازی لەو تەرح و تێزانەی خۆی هێناوە؟ ئەی "بەیاننامەی 21 نەفەرە" چییە, ئەکرێ بڵێین ئەمە هەمان ئەو تەرح و تێزانەیە لە بەرگێکی تردا؟ ئایا کۆرش وازی لەم تێزانە هێناوە و بەڵام حەمید ئەیەوێت, لە پاش تێپەڕبوونی دووساڵ بەسەریدا, بۆ شکاندنی کەسایەتی کۆرش بەکاری بهێنێ؟ کۆرش ئەڵێ, ئەو مەسەلانە هی دوو ساڵ پێش ئێستایە و کێشە و خیلافەکان لەوێوە سەرچاوەیان نەگرتووە, بەڵکوو لەمەسەلەی باسی "لیدەر"ەوە دەستی پێ کردوە, پاشان چۆنیەتی بەشداریمان لە نارەزایەتییەکانی ئێراندا و...هتد. ئایا دروست ئەمە وایە؟ ئایا ئەوانەش هەر ڕەگەکەیان ناگەڕێتەوە سەر هەمان ئەو میتۆدەی کە پێشووتر کۆرش و حەمید هەیان بووە؟ ئەگەر وایە, کۆرش بۆ ئەیەوێت, پەیوەندی نێوان خیلافە کۆنەکان و تازەکان لێک بترازێنێت؟ ئەی ئەگەر پەیوەند نین بەیەکەوە, بۆچی حەمید ئەیەوێت, لەیەکیان گرێ بدات؟ ئایا ئەکرێ لە پەیوەند بەم تەرحەوە, حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران و هەلومەرجی ئێران بە حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی عێراق و هەلومەرجی عێراق بچوێنین؟ یانی بڵێین, ئەوەتا حیزبی عێراق هەمان ئەو تێزانە ئەباتە پێشەوە؟ بۆچی شوراکان لە عێراق دا نەمەزران؟ ئایا لە ئێرانیش بەهەمان شێوەیە و ناکرێت شوراکان دابمەزرێن؟

ئەمانە و چەندین پرسیاری تر لەگەڵ وەرگێڕانی ئەم باسەدا خۆیان قوت ئەکەنەوە..................

سالار ڕەشید

سەرنگوونیی کۆماری ئیسلامی و ڕۆڵی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران

هاوڕێیان!

ئەم خاڵانە بۆئەوە نووسراوون, تا لە هەیئەتی هەمیشییدا, وتووێژی لەسەر بکرێت. بێگومان فۆرمولبەندییەکانیشیان ئەکرێت دابڕێژرێنەوە. پێم وایە ئەو خاڵانەی لەخۆ گرتووە کە لە پلینۆمدا باسی لەسەر کرا. ڕەنگە لە پلینۆمدا نەمتوانیبێ ئەم باسە بە قووڵی بخەمە ڕوو. بەهەرحاڵ, ئەمە هەوڵێکە بۆ گردوکۆکردنی باسەکە. هیوادارم لە هەیئەتی هەمیشەییدا قسەوباسێکی بەکەڵکمان هەبێت.

کۆرشی مودەریسی

24 ئاب 2002

کۆبوونەوەی تاووتوێکردنی ئەم بابەتە, ڕۆژی هەینی 6ی ئاب, کاتژمێر 10ی بەیانی هەتا 2ی دوانیوەڕۆ بوو.

سەرنگوونیی کۆماری ئیسلامی و ڕۆڵی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران

1/ سەرنگوونی کۆماری ئیسلامی, پرسیارگەلی جیدی ئەخاتە بەردەم کۆمەڵ و بێگومان بەردەم حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێرانیش. حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی پێویستە, ئەو سیناریۆیانەی کە ئیمکانی ڕوودانی هەیە, وە بەتایبەت ئەو سیناریۆیەی کە ئەگەری هاتنەپێشەوەی هەیە, هەڵبسەنگێنێ و ڕۆڵی چالاك بگێڕێ لە پێدانی ڕەهەندگەلێك کە دەخوازێت.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

2/ له هەلومەرجی ئێستادا, ئەو شێوە ئیحتیمالییەی کە کۆماری ئیسلامی پێ سەرنگون ئەبێت, کە بێگومان لە ئەنجامی ڕووبەڕووبوونەوەی خەڵك و هێرشیان بۆسەر دامودەزگاکانی ئەم ڕژێمەوە ئەبێت, مانای بەدەسەڵاتگەییشتنی ڕاستەوخۆی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی, وەیان ڕەوتی ڕاستی پرۆڕۆژئاوایی نییە. سەرنگوونیی کۆماری ئیسلامی, بەمانای سەرکەوتنی یەك ئاسۆ و یەك بزووتنەوەی کۆمەڵایەتی و سیاسی نییە. ئێمە یەك دەورە لە ئاڵوگۆڕ, پێکدادان, یەك دەورە لە دەوڵەت و دەوڵەتگەلی نائاسایی ئەبینین, کە تیایدا چارەنووسی دەسەڵاتی سیاسی یەکلا دەبێتەوە. بڕیارنامەی کۆنگرەی سێیەمی حیزب, پێشبینی ئەم هەلومەرجە ئەکات. " سەرنگوونیی ڕژێمی ئیسلامی, بەسەرئەنجامگەییشتنی ڕەوتی ئاڵووگۆڕە سیاسییەکانی ئێران نییە. کێشمەکێشی چینەکان و بزووتنەوە کۆمەڵایەتییەکان لەسەرئەوەی کە چ نیزامێك لەجێی ڕژێمی ئیسلامی دابنرێت, کە هەرئێستا لە هەناوی ئەو خەباتەی کە لە دژی ئەم ڕژێمەیە, دەستی پێکردووە و لەپاش سەرنگوونی ڕژێمی ئیسلامیش, هەتا جێگیربوونی حکومەتی ئاییندە, هەر درێژەی ئەبێت. ... لە ڕووی بابەتییەوە, هەردوو بزووتنەوەکە, چ ئۆپۆزیسیۆنی بۆرژوازی و چ بزووتنەوەی کۆمۆنیستیی کرێکاریی, شانسی بەدەسەڵاتگەییشتنیان هەیە".

3/ بە سەرنگوونی ڕژێمی کۆماری ئیسلامیی, کۆمەڵگا بە دەورەیەکی تەواو خاڵی تێناپەڕێ. مەدەنییەتی کۆمەڵگا, سانترالیزەبوونێك کە لە سیستەمی ئابووری و ئیداری وڵاتدا هەیە, سیاسەتی ئەمریکا و ڕۆژئاوا, بەناچاری, دەوڵەتێکی فەرمیی ناوەندیی ئەهێنێتە ئاراوە. ئەم دەوڵەتە, لەم دەورەیەدا, ڕەنگە دامێنی تواناییەکانی سنووردار بێت. بەڵام سەبارەت بە کۆنترۆڵکردنی سەرچاوەکانی دارایی, بوارێکی زۆری لەبەردەستدایە. ڕادەی کەڵکوەرگرتنیش لەو بوارانە کەبەهۆیەوە کۆنترۆڵی سەرچاوەکانی دارایی پێ ئەکرێت, پەیوەستە بە هاوسەنگی هێزی کۆمەڵایەتییەوە.

4/ هاوسەنگی هێزی نێوان گرایشە کۆمەڵایەتی و حیزبە سیاسیە ئۆپۆزیسیۆنەکان لە ئێستادا و لە ئامادەبوونی حیزب و ڕەوتگەلێك کە دەتوانن بەزەبری چەك سیناریۆی

ڕەش بەسەر کۆمەڵگادا بسەپێنن, پرسیارگەلێك ئەخەنە بەردەم خەڵك و کۆمەڵگا, کە پێویستە لەسەر حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی وەکوو هێزێك کە خۆی بە لێپرسراو دەزانێت و خوازیاری دەسەڵاتی سیاسییە, وەڵامیان پێ بداتەوە. ئەم وەڵامە, وە هەوڵێکیش کە حیزب ئەیدات بۆئەوەی ئەمە بکاتە وەڵامی خەڵکیی, یەك پایەی بناغەیی نزیکبوونەوەی حیزبە لە دەسەڵات.

5/ ئەو پرسیارە بنەڕەتییانەی کە پێویستە وەڵامیان پێ بدرێتەوە بەم شێوەیەیە: (ئەم پرسیارانە لە دونیای واقیعیدا, ڕووە جیاوازەکانی هەمان ئەو ناڕۆشنیانەیە کە لە بڕگەکانی سەرەوەدا ئاماژەیان پێ کرا)

ئەلیف: لەهەلومەرجی هەنووکەییدا و لەدوای سەرنگونی کۆماری ئیسلامیی, کامە پێکهاتە (ترکیب) بۆ دەوڵەتی فەرمی, زۆرترین ئەگەری هاتنەسەرکاری هەیە؟ حیزبە سیاسییە جۆراوجۆرەکان, لەو دەوڵەتەدا, چ ڕۆڵێکیان دەبێ؟ خەڵك و ئۆرگانە جەماوەرییەکان چ جێوشوێنێکیان دەبێت؟ حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی چ جێوشوێنێکی دەبێت؟ چ سیاسەتێك ئەگرێتەبەر؟

ب: بە چ شێوەیەك دەکرێ بەر بە تێکدانی ژیانی مەدەنی و جێبەجێبوونی سیناریۆی ڕەش بگیرێت؟ پێویستییەکانی ئەو کارە چییە؟ حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی لەپەیوەست بەمانەوە, چ ئەرکێیکی داریکراو و تایبەتی لە نەخشەدایە؟

پ: نەخشە وەیان پلانی پەڕینەوەی شارستانییانە, کە بەشێوەیەکی ئارام و دیموکراتیك, دەسەڵات لە کۆماری ئیسلامییەوە بۆ نیزامی دوای ئەو بگوازێتەوە, کە تیایدا مافی دەخاڵەتی خەڵك لە دیاریکردنی ئەم نیزامە و لە هێنانەکایەوەی زەمینەیەکی یەکسان بۆ حیزبە سیاسییەکان مسۆگەر بکات, ئەبێ چی بێت؟ پرسیارێك کە ئۆپۆزیسیۆنی بۆرژوازی, بە تەرحی ڕیفراندۆم وەڵامی پێ ئەداتەوە.

وەڵامدانەوەی ئەم پرسیارانە بۆ حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی, مانای تایبەتی ڕێکخراوەییشی هەیە, کە بابەتی باسی ئەم تیزانە نییە.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

6/ بۆ وەڵامدانەوەی ئەم پرسیارانە پێویستە سەرەتا, لە چەند پرانسیپ و موشاهەداتێکەوە دەستپێبکەین:

ئەلیف: سیناریۆی سەرنگونی کۆماری ئیسلامی هەرچییەك بێت, حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران, کۆماری سۆسیالیستی بە تاکە ئاڵتەرناتیڤی ڕزگارییەخش دەزانێت. بۆ بەجێگەیاندنی دەسبەجێی ئەو ئاڵتەرناتیڤە تێئەکۆشێت. دروشمی حیزب, بریتییە لە, بژی کۆماری سۆسیالیستی.

ب: حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی هەر لە ئێستاوە بۆ بەجێگەیاندنی ئەو دروشمە, هەوڵ ئەدات. هەوڵ ئەدات تا هەلومەرجەکە بەجۆرێك بگۆڕێت کە جێبەجێبوونی ئەو ئامانجە هەرچی زووتر و خێراتر بە ئەنجام بگات.

پ: سەرنگوونی کۆماری ئیسلامیی ئەبێتە هۆی سەرهەڵدانی ڕێکخراوەی جەماوەری جۆراوجۆر, لەنێویاندا سەرهەڵدانی شورای گەڕەك و کارخانەکانە. ئەم ڕێکخراوانە بەتایبەت شوراکان, یەکێکن لە کۆڵەکە بناغەییەکانی حکومەتی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی. حیزب پێکهاتنی ئەم ڕێکخراوانە, فراوانبوونەوەیان و بەتایبەت ڕاکێشانیان بەلای سیاسەتەکانی حیزب هەر لە ئێستاوە, وە لەو دەورەیەی کە باسی ئەکەین, ئەکاتە کۆڵەکەیەکی بنەڕەتی هەڵسوڕانی خۆی.

ت: یەکێکی تر لەو کۆڵەکانەی کە حیزب بەهۆیەوە بە دەسەڵات ئەگات, فراوانکردنەوەی حیزبە بە حیزبێکی سیاسی جەماوەریی. پێویستە کە خودی حیزب بە ڕێکخراوێکی جەماوەری وەها بگۆڕێت, کە کۆکردنەوە و سازدانی خەڵك و گۆڕینی هاوسەنگی هێزی لە توانادا بێت. پێویستە حیزب لە هەموو گەڕەك و کارخانەیەك, لە هەموو زانکۆ و فەرمانگا و شوێنەکانی تر دابمەزرێت. خانەکانی حیزب پێویستە ببنە بنکەی کۆکردنەوە و سازدانی جەماوەری خەڵك و ببنە بنکەی هەڵسوڕاوان و ڕابەرانی سیاسی.

ج: حیزبی کۆمۆنستی کرێکاریی هەوڵئەدات کە ببێتە هێزێکی سیاسی بە توانا لە گشت شوێنێکدا.

چ: باسێك کە بەناونیشانی سەلبی_ ئیسپاتی لەلایەن نادر (مەنسور حیکمەت_ وەرگێڕ)ەوە خرایە ڕوو, ڕۆڵی حەیاتی بە تایبەت لەم دەورەی ئاڵۆگۆڕەدا دەگێڕێ. حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی, تەنها بە تەبلیغ و تەرویج, سۆسیالیزم و کۆماری سۆسیالیستی ناکاتە ئالای دەستی خەڵك. پێویستە لە کۆمەڵگادا, پرسیاری کۆنکرێت دەسنیشان بکات, وە بەدەوری ئەو پرسیارەدا, دەوروپشت جەمسەربەندی بکات. ئەوەی تێبینی ئەکرێت ئەوەیە کە, ئەو تەوەرانەی کە دانەیەك لەوان, وەیان چەند دانەیەکیان شانسی ئەوەیان هەیە کە ببنە ئەو جەمسەربەندییە, دەسکۆتاکردنی ئایینە بەسەر ژیانی خەڵکەوە, خۆشگوزەرانی, ئازادی, هاتنەمەیدانی خەڵك, پاراستنی مەدەنییەتی کۆمەڵگا و پێشگیری لە جێبەجێبوونی سیناریۆی ڕەش, مۆدێرنیزم و ...هتد. ئەبێ پێشبینی ئەوە بکرێت کە کام یەك لەو تەوەرانە ئەو ڕۆڵە ئەگێڕێ, وە گونجاوترین دروشمێك ئەبێ چی بێت.

ح: بێگومان بۆرژوازی و حیزبەکانی هەرکاتێك بزانن ئەگەری شکستخواردنیان هەیە, پابەندی هیچ سیناریۆیەکی دیموکراتیك نابن, تەنانەت ڕیفراندۆمیش, با ڕاشیان لەسەری بووبێت. لێرەوە دەگەینە ئەو ئەنجامگیرییە, کە دەبێ کۆمەڵانی خەڵك و بەتایبەت چینی کرێکار و شوراکان بگەیەنرێنە ئاستێك کە ئامادەبن بۆ بەرانبەرکێ لەگەڵ ئەمانە. حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی هیچ جۆرە خۆشخەیاڵییەکی, سەبارەت بە ڕادەی پابەندبوونی حیزبە بۆرژواییەکان بەهەر پرۆسەیەکی دیموکراتیك و شارستانییەوە نییە. سەرەنجام, پێویستە حیزب, ئامادەیی فیکری و عەمەلی خۆی بۆ ڕووبەڕووبوونەوە لەگەڵ بۆرژوازی و بۆ گرتنەدەستی دەسەڵات لە کاتی خۆیدا وەربگرێت.

خ: حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی خاوەن وێنا و تەرحێك, بۆ پرۆسەی گوزار (تێپەڕین)ی شارستانیانە و ئاشتییانە کە تیایدا حیزبە سیاسییەکان توانای هەڵسوڕانیان ئەبێت و خەڵکی ئەتوانن ئازادانە حکومەتی داهاتوو دیاریی بکەن نییە. ئەمە بۆشاییەکی جیدی لە ستراتیژی حیزب بۆ گەییشتن بە دەسەڵات و بۆ

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

ڕابەرایەتیکردنی خەڵك, دروست کردووە. پڕ نەکردنەوەی ئەم بۆشاییە, بەتایبەت لە هەلومەرجی ئێستادا, حیزب لەڕووی کۆمەڵایەتییەوە, ئەباتە شوێنێکی ناشایستە. وەڵامدانەوەی ئەم پرسیارە بۆ حیزب, لەم دەورەیەدا, گرنگییەکی حەیاتی هەیە.

7/ سەرنگونی کۆماری ئیسلامیی وەك دەرئەکەویٚ و لە قۆناغی یەکەمیدا, ئەکرێت بە شێوەی ڕوخانی باڵی ڕاست بێت. چەند بەش لە پاشماوەی دووی خورداددییەکانیش لە ئێستادا, ئەیانەوێت کاری خۆیان لەگەڵ باڵی ڕاستدا جیا و یەکلا بکەنەوە. لە کاتێکدا کە ئۆپۆزیسیۆنێکی زاڵ و بەهێز لە ئارادابێت, دەوڵەتی ئاڵتەرناتیڤ, دەوڵەتی ئەو ئۆپۆزیسیۆنە ئەبێت. شتێك لە شۆڕشی 57 (مەبەستی شۆڕشی 1979ی ئێرانە_ وەرگێڕ) کە ڕووی دا, هاتنەکایەوەی دەوڵەتی دامەزراوی خومەینی و شورای شۆڕشی ئەو بوون. شێوازی شۆڕشی ئاییندەی ئێران, زیاتر لەبابەت شێوە کلاسیکییەکانی وەك شۆڕشی نیسانی 1917 ی ڕوسیا, داڕوخانی ڕژێمی سۆڤیەت, داڕوخانی ڕژێمی ڕۆمانی, یۆگۆسلاڤ و ...هتد. ئەبێت. هیچ یەکێك لە هێزە ئۆپۆزیسیۆنە سەرنگوونخوازەکان لە کورتماوەدا, لە مەیدانی سیاسەتی ئێراندا و لەو هاوسەنگی هێزەی کە ئێستا لە ئارادایە, ئەو هێزە کارایە نابێت, کە بتوانێت کاری دامەزراندنی دەوڵەت لە ئەستۆ بگرێت. سەرئەنجام, دەوڵەت میوەیەکە, لەگەڵ سەرنگوونی کۆماری ئیسلامیی, ئەکەوێتە دەستی نزیکترین ئەو هێزەی کە لە مەیداندا ئەبێت. هێزێك کە دەتوانێت لەگەڵ تێکچوونی هەلومەرجەکە, دەوڵەت ڕابگەیەنێت, پاشماوەی دامودەزگا دەوڵەتییەکانی لەژێر ڕکێفدایە. بەشێك لە خودی دەزگای دەوڵەتی کۆماری ئیسلامیی, لە هەموو کەس زیاتر دەرفەت و شانسی ئەمەی هەیە_ لەڕاستیدا چەندبەش لە دووی خورداددییەکان کە بێگومان لەهەوڵی ئەوەدا ئەبن کە سواری شەپۆلی نارەزایەتی خەڵك بن (حەجەریان و کەسانی تر ئەتوانن هەوڵ بدەن کە ڕۆڵی یەلتسین لە کودەتای سوپادا ببینن). ئەم دەوڵەتەش بێگومان توانا و دەسەڵاتەکانی سنووردار ئەبێت و بە خێرایی جێی خۆی بە دەوڵەتەکانی پاش خۆی, کە پێکهاتەی جۆراوجۆریان ئەبێت, ئەدات. لەپەیوەست بەمەوە, سیاسەتی ئەمریکا

و باڵی ڕاستی بۆرژوازی, فاکتەرێکی گرنگە. هەوڵی ئەمانە بۆ دامەزراندنی جۆرێك لە پەرلەمان وەیان دەوڵەت لە تاراوگە, کاریگەریی لەسەر پێکهاتەی ئەو دەوڵەتگەلانە ئەبێت, کە بە دەسەڵات دەگەن.

8/ دەوڵەتێك کە لە دوای سەرنگوونی کۆماری ئیسلامی دێت, دەوڵەتێکی نائاسایی و کاتیی ئەبێت. تەمەنێکی دیاریکراو و دەستوورکارێکی فەرمی دیاریکراوی ئەبێت. دەستوورکارەکەی بریتییە لە ئامادەکاریی بۆ دانانی نیزامی کۆمەڵگا, لە ڕێگای ڕیفراندۆم وەیان هەر پرۆسەیەکی تری بەشێوەدیموکراتیك. ڕادەی دەسەڵات و بازنەی کاری ئەم دەوڵەتە سنووردار ئەبێت و بە پێکهاتنی ڕێکخراوە جەماوەرییەکان و دەخاڵەتی حیزبە سیاسیەکان ئەتوانرێت سنووردارتر بکرێت. بەڵام ئەوەی بەڵگەنەویستە ئەوەیە کە لەلایەکەوە, خۆناساندنی ئەم دەوڵەتە وەك نوێنەری خێرخوازیی و سەقامگیریی و ئارامیی, وە لەلایەکی ترەوە, پاراستن و پشتیوانی نێونەتەوەیی لەم دەوڵەتە, ئەتوانێت دەسەڵات و جێوشوێنەکەی بەهێز بکات.

9/ ئۆپۆزیسیۆنی پرۆڕژێم (ئەکسەریەت, ڕۆشنفکران و ژۆرنالیستەکانی, حیزبی تودە و ...هتد.) ناتوانن خۆبەخۆ هیچ ڕۆڵێکی سەربەخۆ بگێڕن. ئەمانە تەنها بەوێنەی زەخیرەی باڵی ڕاستی بۆرژوازی و بەوێنەی ڕێخۆشکەری بەدەسەڵاتگەییشتنی ئەوان کاردەکەن. ئەمانە حەڵقەی پەیوەندەری دەوڵەتی پاش سەرنگوونی کۆماری ئیسلامین تا بە دەوڵەتی بۆرژوازی ڕاستڕەو دەگات.

10/ موجاهدین هێزێکی بیٚ ڕەگوڕیشەیە لە کۆمەڵگادا. بەڵام پارە و پیاوی هەیە و لەوەش گرنگتر ئارەزوویەك کە هەیەتی لە سەرچڵی و خۆسەپاندن بە زەبری چەك بەسەر کۆمەڵگادا. لەکاتێکدا ئەگەر هێزەکانی موجاهیدین بەسەلامەتی لە عێراقدا بمێننەوە, ئەوا لەگەڵ دەرکەوتنی سەرەتاکانی داڕوخانی دامودەزگای دەوڵەتدا, هێزەکانیان ڕەوانەی ئێران ئەکەن و چەند ناوچە لە ناوچەکانی ڕۆژئاوا وەیان باشوور ئەخەنە ژێر چنگی خۆیانەوە. هەروەها لە تاران و شوێنەکانی تریش بەوێنەی هێزێکی

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

سیاسی_ سەربازیی دەچنە مەیدانەوە. ئەمانە پایەیەکی هاتنەکایەوەی سیناریۆی ڕەشی پاش کۆماری ئیسلامین.

11/ فاکتەرێکی تر کە دەبێت لەبەرچاوبگیرێت, پەیدابوونی گروپگەلی چەکداری فاشیستی ڕاستڕەو و ڕۆڵی ڕەوت و گروپگەلی چەکداری ناوچەییە.

12/ تەوەرەی بنچینەیی سیاسەتی باڵی ڕاستی بۆرژوازی و هەروەها ئەو ڕەوتانەی تر کە پاش کۆماری ئیسلامی بەشێوەیەکی کاتی دێنە مەیدان, کۆنترۆڵکردنی خەڵك و دەرپەڕاندنیانە لە مەیدانی سیاسەت. بەسەرنجدان لەبوونی جەمسەرێکی بە نفوزی چەپ (حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی), بەبڕوای من ڕاست, بەبێ چەندوچوون, لەباربردنی نارەزایەتی خەڵك و ڕاگەیاندنی کۆتاییهاتنی شۆڕش, لەبەردەم خۆی دائەنێت. جێوشوێنی کۆمەڵگای ئێران لەم ڕووەوە, لەگەڵ وڵاتانی تری وەك یۆگۆسلافیا, کە ڕۆژئاوا و ئۆپۆزیسۆنی بۆرژوازی دەیانەویست بۆ ماوەیەك خەڵکی لە مەیداندا بمێننەوە, جیاوازە. کرۆکی ئەم جیاوازییە, لەئارادابوونی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێرانە.

13/ تەرحی ڕیفراندۆم, بەدەر لە خاڵە بەهێز و لاوازەکانی, پلاتفۆرم و تەرحی وەدەرنانی زووبەزووی خەڵك و ڕاگەیاندنی کۆتاییهاتنی شۆڕشە بەهۆی چەند پرسیارێکی فریودەرانەی وەك, پاشایەتیی دەوێت یان کۆماریی. ڕێك وەکوو ڕیفراندۆمی کۆماری ئیسلامی بەڵێ یان نایە. حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی, بەهەمان شێوەی ڕابوردووی, ئەبێت بەدڵنیاییەوە ئەم تەرحە ڕیسوا بکات.

14/ حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئەبێت سیاسەتی خۆی لە دوو مەیداندا ڕۆشن بکاتەوە: سیاسەتی لەبەرامبەر دەوڵەتێك کە لە دوای کۆماری ئیسلامیی دێتە سەرکار و دووەم, سیناریۆ وەیان تەرحی بەجێگەیاندنی دیموکراتیکانە و ئاشتییانەی نیزامی جێمەبەستی خەڵك و کەمکردنەوەی ئەگەری ڕوودانی سیناریۆی ڕەش.

15/ دەربارەی سیاسەتی حیزب لەبەرامبەر دەوڵەتی جێنشینی کۆماری ئیسلامی. سیاسەتی حیزب هەتا ئێستا ئەوەبووە کە, بەسەرنگوونی کۆماری ئیسلامیی, ئەبێ

حیزب بە دەسەڵات بگات, وەیان ئێمە وامان دەوێ. ئەم وەڵامە دروستە بەڵام کافی نییە. دروستە چونکە هەروەکوو لە بەندەکانی پێشوودا ئاماژەی پێ کرا, سیاسەتی پایەیی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی لەم دەورەیەدا ئەنەخشێنێ. ناکافییە چونکە هاوسەنگی هێزی هەبوو لە کۆمەڵ و سەرئەنجام, ئەگەرەکانی ئاڵوگۆڕەکانی هەلومەرجەکە لەبەرچاو ناگرێت. سەرباری ئەوەش, وێنایەك کە بۆ ڕۆڵی حیزب لەم دەورەیەدا ئەیداتە دەست, وێنایەکی تەواو ئۆپۆزیسیۆنییە, کە تەنها لە خوارەوە زۆر (زەخت) ئەهێنێت. نەك هێزێك کە بییەوێت بەهۆی گشت دەزگاکانی دەسەڵاتەوە, هەلومەرجەکە بەوجۆرە بگۆڕێت, کە خۆی لەبەرچاوی گرتووە. زۆرهێنان لە خوارەوە, لەگەڵ زۆرهێنان لەسەرەوە لێك گرێ بدات. لەمانە گرنگتر ئەوەیە کە, خودی ڕۆشنکردنەوەی سیاسەتی حیزب لەبەرامبەر دەوڵەتێکی لەو جۆرە, ڕۆڵی گرنگ لە پێکهێنانی چاوەڕوانییەکانی خەڵك لە بەرامبەر حیزب و زۆرهێنان بۆ ئۆپۆزیسۆن و لە کۆتاییشدا بۆ سەر سیاسەتەکانی خودی ئەم دەوڵەتە, ئەگێڕێ. ئەمانە گشت, ئەتوانن هەلومەرجەکە باشتر بە قازانجی ئێمە بگۆڕن.

16/ بەبڕوای من, پێویستە بناغەی سیاسەتی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی لەبەرامبەر دەوڵەت لەم دەورەیەدا, پشت بە چەند سەرەتایەك ببەستێ. مەبەستم لە سیاسەت لەبەرامبەر ئەم دەوڵەتە, بەمانای پارێزگاریکردنی نییە, بەڵکوو مەبەستم لە چوارچێوەیەکە کە تیایدا حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی خوازیاری سەرنگوونی ئەم حکومەتە, لە ڕێگای بەکارهێنانی هێزەوە نەبێت, پابەندی ئەو بنەمایانە بێت کە لەسەری ڕێککەوتوون و لە وانی تریش داوا بکات کە, ئەوانیش پێوەی پابەند بن:

ئەلیف: هاتنەمەیدانی خەڵك و مسۆگەرکردنی زۆرترین پێویستی بۆ بەشداریکردنیان لە دیاریکردنی چارەنووسی کۆمەڵدا.

ب: وەستانەوە لە دژی ڕاگەیاندنی, کۆتاییهاتنی شۆڕش, تا ئەوکاتەی کە خەڵکی ئەتوانن لە فرسەتێکی گونجاودا, بڕیاری خۆیان لەبارەی ئاییندەی نیزامەوە بدەن.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

پ: ڕەسمییەتبەخشین بە خەسڵەتی کاتیی ئەم دەوڵەتە_ ئەمە دەوڵەتێکی سیاسییە, بەو مانایەی کە لە باسی دەوڵەت لەسەردەمەکانی شۆڕشگێڕیدا هاتووە. بنەمای ڕێکەوتن و ڕەزامەندی حیزب بۆ دەوڵەتێکی لەم جۆرە, ناکرێت بنەمایەکی ئابووری هەبێت. ڕۆڵی ئەم دەوڵەتە ئابووری نییە.

ت: وەستانەوە لەبەرامبەر جێبەجێبوونی سیناریۆی ڕەش.

ج: مسۆگەرکردنی زۆرترین بوار بۆ بەشداریکردنی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی لە سەرەوە و لە خوارەوە.

17/ بنەمای پەیوەندی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی بەم دەوڵەتەوە (بەو مانایەی کە لەسەرەوە ئاماژەی پێ کرا), لەسەر بنچینەی پەیماندان و جێبەجێکردنی یەکسەری داخوازە سیاسییەکانە, وەکوو ئەمانە:

_ ڕاگەیاندنی لەناوچوونی کۆماری ئیسلامیی و هەڵوەشاندنەوەی هەموو ئەو یاسایانەی کە لە ئایینەوە سەرچاوەیان گرتووە.

_ ئازادیی تەواو و بێ قەید و مەرجی ڕا دەربڕین, ڕێکخراوبوون, ناڕەزایەتی دەربڕین_ بەوجۆرەی کە لە بەرنامەدا باسکراوە.

_ ڕاگەیاندنی ئەوەی کە, ئایین کاری تایبەتی کەسەکانە. دەسبەسەراگرتنی دارایی دەزگا ئایینییەکان, وەقفەکان (مڵکوماڵێك کە داهاتەکەی لە خزمەتی ئایین و دامودەزگاکانیدا بێت_ وەرگێڕ), هەڵوەشاندنەوەی هەر پشتیوانییەك لە دەزگا ئایینییەکان.

_ ڕاگەیاندنی بەرابەریی تەواوی نێوان ژنان و پیاوان لە گشت یاساکانی کاروباری کۆمەڵایەتیی, هەڵوەشاندنەوەی تەواوی ئەو یاسایانەی کە لەدژی ژنن.

_ هەڵوەشاندنەوەی وەزارەتی ئیتیلاعات (ئاسایشی کۆماری ئیسلامیی ئێران_ وەرگێڕ) و سوپای پاسداران.

_ هەڵوەشاندنەوەی سزای ئیعدام.

_ دابینگردنی دەسڕاگەییشتنی هەموو کەسێك بە دامودەزگا گشتییەکان, بەتایبەت حیزبە سیاسییەکان و ڕێکخراوە جەماوەرییەکان.

_ قەدەغەکردنی فەرمانڕەوایەتی حیزبە سیاسییەکان بە زۆری چەك بەسەر خەڵکەوە (ڕەنگە ئەمە پێوستی بە وردکرنەوەی زیاتر هەبێ), بلۆککردنی کۆنتۆی لێپرسراوانی کۆماری ئیسلامیی, قەدەغەکردنی نارنەدەرەوەی پارە لە ئێرانەوە.

ئەکرێت ئەم بەشە, بە چاوخشاندنەوە بە باسی سیناریۆی ڕەش, وردتر بکرێتەوە.

18/ حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران بۆ بەرگرتن بەجێبەجێبوونی سیناریۆی ڕەش و دابینکردنی ڕێگایەکی شارستانی و دیموکراتیك بۆ گەییشتن بە نیزامی ئاییندە ئەبێ:

_ هەوڵ بدات کە جێبەجێبوونی پلاتفۆرمێکی لەوجۆرە, ببێتە داخوازی خەڵك.

_ زۆر بهێنێت بۆ هێزە سیاسییەکان کە پەیمان و پابەندی خۆیان ڕابگەیەنن.

_ ڕای بگەیەنێت کە لە حاڵەتی مسۆگەربوونی پلاتفۆرمێکی لەوجۆرە, ئامادەیە بەشداری لە دەوڵەتدا بکات, وەیان تەنانەت خۆی بێت, دەولەتێکی لەوجۆرە بنیات بنێت.

19/ سەبارەت بە تەرحی تێپەڕین لە کۆماری ئیسلامییەوە بۆ نیزامی هەڵبژێرراوی خەڵك, ئەبێ تێبینی ئەم خاڵانەی خوارەوە بکەین:

ئەلیف: ناکرێت تەرحی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی داهێنانێکی نوێ بێت. ئەم تەرحە ئەبێ بە فەرهەنگی سیاسی کۆمەڵگا نامۆ نەبێ و ناسراو بێت.

ب: جێبەجێبوونی ئەم تەرحە ڕاستەوخۆ بەمانای هاتنەکایەوەی حکومەتی جێمەبەستی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی نابێت. بۆنموونە, ڕاگەیاندنی شوراکان بەناونیشانی دەوڵەت بۆ ئەم دەورەیە لە دوو ڕووەوە نادرووستە: یەکەم, شوراگەلێکی لەوجۆرە لە ئارادا نین و لە حاڵەتی دروستبوونیاندا ڕۆشن نییە ئەکەونە ژێر کاریگەری چ ڕەوتێکی سیاسی وەیان کۆمەڵایەتییەوە. دووەم, پێویستییەکانی (ملزومات) دەسەڵاتی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی وەکوو پێشمەرجێك بۆ دەخاڵەتی

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

حیزب ئەناسێنێ و وا دەرئەکەوێ کە مەیدانبازی و هەلومەرجی دیموکراتیك بۆ دەخاڵەتی حیزبەکانی تر مسۆگەر ناکات. ئەمە ئەبێتە هۆی کەمکردنەوەی فشار (زەخت)ی سەر ئەو حیزبانە و مەیدانی مانۆریان زیاتر فراوان ئەکاتەوە.

20/ بەسەرنجدان لەو خاڵانەی سەرەوە, بە بڕوای من تەرحی, دەوڵەتی کاتیی + ئەنجومەنی بنیاتنەران (مجلس موسسان) + ریفراندۆم, ئەتوانێت تەرحی مەقبوڵی حیزب بێت. ئەنجومەنی بنیاتنەران تەنها یەك بەشێکی ئەم تەرحەیە و لەم چوارچێوەیەدا زۆرێك لەو ناکۆکییانەی تێدا نییە کە لە ئەنجومەنی بنیاتنەرانی تەرحکراوی کەسانی تردا هەیە. لە نێو ئەو ئاڵتەرناتیڤانەی کە لە ئارادایە, لە هەموویان کەمزەرەرترە و بەتایبەت کەمزەرەرترە لە بێدەنگی, وەیان لە بێ نەخشەیی حیزب لەم بارەیەوە.

21/ سەرەنجام ئەگەر خاڵەکانی ئەم باسە دروست بێت, پێویستە حیزب ئەم کارانە ئەنجام بدات:

ئەلیف: دەرکردنی بەیاننامەیەك شانبەشانی ڕاگەیاندنی مافە سیاسییە سەرەتاییەکانی خەڵك لە دەورەی تێپەڕین.

ب: ئەم بەیاننامەیە بۆ تەواوی حیزب و کەسایەتییەکان (لیستێك لە جۆری ئەو لیستەی کە بۆ کۆنگرە پێی داوەت ئەکرێن) بنێردرێ, وە داوایان لێ بکەیت کە پەیمان و پابەندبوونی خۆیان بۆ داکۆکیکرن و جێبەجێکردنی ئەم مافانە لە هەر ئاستێکدا بوون, ڕابگەیەنن.

ج: حیزب کەمپینی فراوانی سیاسی بۆ بەرجەستەکردنی مەترسییەکانی ئەم دەورەیە و چۆنیەتی بەرگرتن بە سیناریۆی ڕەش و پاراستنی مافەکانی خەڵك ئەنجام بدات. تۆپەکە بخاتە نێو مەیدانی هێزەکانی تری ئۆپۆزیسیۆنەوە, زۆریان بۆ بهێنێت و بیرورای گشتی کۆمەڵ ساز بدات.

د: حیزب تەرحی خۆی بۆ ئەم دەورەیە یانی, دەوڵەتی کاتی + ئەنجومەنی بنیاتنەران + ریفراندۆم ڕابگەیەنێت.

بە بڕوای من هێنانەگۆڕی ئەم باسە بەتەواوی تواناوە و بەدەستەوەگرتنی هەموو لایەنەکانی, جێوشوێنی حیزب زۆر بەهێز ئەکات و حیزب لە مەیدانی سیاسەتی ئێراندا ئەباتە جێگیەکی تر.

فاکتۆرێکی تر, هەوڵوتەقەلای ئەمریکایە بۆ پێکهێنانی ئەنجومەن وەیان پەرلەمانێك لە تاراوگە وەیان دەوڵەت لە تاراوگە. ئەم هەوڵوتەقەلایەی ئەمریکا لەگەڵ نزیکبوونەوەی ڕوخانی کۆماری ئیسلامی بە هاوکاریی گشت هێزە ڕاستەکانی بۆرژوازی و لیبراڵەکان و دووی خوردادییەکانی پێشوو گورجتر ئەبێتەوە. ڕاگەیاندن و جێبەجێکردنی ئەو پێشنیارانەی سەرەوە لەلایەن حیزبەوە, گورزێکی پێشوەختە لەو هەوڵوتەقەلایانەی هێزە ڕاستڕەوەکان و چوارچێوەی مانۆرەکانیان ئەگۆڕێت.

وەڵامدانەوەی چەند پرسیارێك کە لە پلینۆمدا خرانە ڕوو * :

ـ ئایا تەرحکردنی دەوڵەتی کاتی بەو جۆرە, وێنایەکی لاواز لەسەر حیزب ناداتە دەست؟ بەبڕوای من نەخێر مەرج نییە. ئەگەر حیزب نەك هەرتەنها وەکوو ئۆپۆزیسۆنێك بەڵکوو بەوێنەی یەکێك لە بنیاتنەرانی دەوڵەتێکی لەوجۆرەش بێتە مەیدان, بەپێچەوانەوە, وێنایەکی بەهێزتر لەسەر خۆی ئەداتە دەست. با وادابنرێت کە, ئەگەر ڕەزا پەهلەوی بە تەرحێکی لەوجۆرەوە بێتە مەیدان, تەرحێك کە ئەمریکا سەرقاڵی ئەوەیە کە هێزی بۆ کۆبکاتەوە, بەهیچ جۆرێك وێنایەکی لاواز لەسەر ئەو ناداتە دەست. بەڵکوو بەناونیشانی کەسێك کە ئەیەوێت خۆی بۆ دوای نەمانی کۆماری ئیسلامیی ئامادە بکات, بەهێزتر دێتە پێش چاو.

ـ ئایا تەرحی ئەنجومەنی بنیاتنەران لەلایەن ئێمەوە پاشەکشەکردن نییە؟ ئایا کورسییەکانی ئەنجومەنی بنیاتنەران نەگیراوە؟ خۆزگا تەرحێکی تر هەبوایە. من

* خاڵی 22 لە دەقی باسەکەدا دیار نییە, ئەشێ لەو جێگایەدا بێت کە ئەم ئەستێرەیەمان لێی داناوە/ وەرگێڕ

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

پێشوازی لەهەر تەرحێك ئەکەم کە وەڵامدەرەوەی هەلومەرجەکە بێت. بەڵام سەبارەت بە خودی ئەنجومەنی بنیاتنەران, پێویستە سەرنجی ئەم خاڵانەی خوارەوە بدرێت:

ئەلیف: لەمڕۆدا, ئەنجومەنی بنیاتنەران تەرحێکی بێخاوەنترە لەچاو ڕیفراندۆم.

ب: هەموو ئەو ڕەخنانەی کە لە ئەنجومەنی بنیاتنەرانی تەرحکراوی ئۆپۆزیسۆن هەمانە, هەر لە شوێنی خۆیدایە. لە تەرحەکەی ئێمەدا, ئەنجومەنی بنیاتنەران بە ڕیفراندۆم و دەوڵەتی کاتییەوە بەستراوەتەوە.

ج: ئەگەر حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی هەمەلایەنە و هێرشبەرانە بێتە مەیدان و ئەنجومەنی بنیاتنەران وەکوو بەشێك لە تەرحەی, بخاتە ڕوو, ئەتوانێت کە, کورسییە داگیرکراوەکان لەژێر ئەوانەی کە داگیریان کردووە دەربهێنێت.

د: ئەنجومەنی بنیاتنەران خۆی لەخۆیدا ئۆرگانێکی ناپەسەند نییە. ئاڵتەرناتیڤی ئێمە نییە. شتێکە لەبابەت پەرلەمان. ئەمە دروشمی بۆڵشەویکەکانیش بووە, کە بەسەرنجدان لە هەلومەرجی کۆمەڵگاکەیانەوە, پەسەندیان کردووە.

23/ ئایا تەرحی دەوڵەتی کاتیی, ڕازیبوون نییە بە قۆناخبەندیکردنی شۆڕش و سپاردنی شۆڕشی سۆسیالیستی بە "ئاییندە" نییە؟ بەبڕوای من, ئەگەر ستراتیژی حیزب ڕۆشن بێت, ئەگەر ئەوە دیار بێت کە لە چ زەمینەیەکدا و بۆ کام دەورە ئەم کارە ئەنجام ئەدرێت, بەهیچ کلۆجێك ئەم ڕۆڵەی نابێت. ئەمە دەوڵەتێکی کاتییە, چەند مانگییە, ڕێگە بە حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی و بە خەڵك ئەدات, کە بە شێوازێکی دیموکراتیك, چارەنووسی کۆمەڵگا بگرنە دەست. بەپێی ئەو خاڵانەی کە بە ناونیشانی سەرەتا خستمە ڕوو, ئەبێ جیاوازی بنەڕەتی ڕۆشن بێت.

24/ هەریەکێك لەم خاڵانە, بەتایبەت خاڵی, بەیاننامەی مافە سیاسییەکانی خەڵك لە دەورەی تێپەڕیندا, ئەکرێت بەتەنیا تەرح بکرێت و پێش بخرێت. بەڵام بە بڕوای من, توانایی حیزب لە هێرشبردنێکی هەمەلایەنەدایە. بەشەکانی ئەم پێشنیارە, نەخشەیەکی هەمەلایەنەیە, کە نەتەنها هەر دەستی حیزب نابەستێتەوە, بەڵکوو

زۆرترین ئیمکان, کەشوهەوا و مەیدانی مانۆڕی پێ ئەدات و کەشوهەوای سیاسی بە قازانجی حیزب وەردەگێڕێت.

*　　　*　　　*

ئەم بەڵگەنامەیە:

"سقوط جمهوری اسلامی و نقش حزب کمونیست کارگری ایران"

لەم ئەدرێسەوە:

www.anternasional.com/bahs-hkk.htm

سایتی/ حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێران

اسناد مباحث درونی حزب کمونیست کارگری ایران

وەرگیراوە

*

(سالار ڕەشید)

لە فارسییەوە کردوویەتی بە کوردی

2004/11/21

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com